

Т.К. КВАША, заввідділу

О.Ф. ПАЛАДЧЕНКО, завсектору

І.В. МОЛЧАНОВА, с.н.с.

ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ: РЕАЛІЗАЦІЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Резюме. Стаття присвячена дослідженню того, як розпорядники бюджетних коштів реалізовували середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня в Україні. Виявлено основні проблеми та шляхи їх розв'язання для можливого використання результатів дослідження при визначенні та коригуванні пріоритетних напрямів інноваційної діяльності. Наведено результати дослідження, які свідчать, що у 2017 р. із 41 затвердженого на 2017–2021 рр. середньострокового пріоритету фінансувалося 82,9% (у 2016 р. — 71,7%) за всіма стратегічними пріоритетами. Найбільше бюджетних коштів виділено на середньострокові пріоритети за стратегічним пріоритетом 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу” (72,1%), найменше — за пріоритетом 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики” (0,6%). У 2017 р. порівняно з 2016 р. відбулося збільшення обсягів фінансування середньострокових пріоритетів за чотирма стратегічними: нові речовини та матеріали — 187,3%, АПК — 127,4%, охорона природного середовища — 165,6% та сфера ІКТ — у 4,3 рази, що свідчить про активізацію інноваційної діяльності у цих сферах. Видатки на середньострокові пріоритети здійснено за рахунок загального (0,7%) та спеціального (99,3%) фондів трьома розпорядниками бюджетних коштів: МОН, Мінприроди та НААН, у 2016 р. — лише за рахунок спеціального фонду. Виявлено, що основною проблемою фінансової підтримки середньострокових пріоритетів є недостатнє використання державного замовлення, інноваційних проектів і державних цільових програм. Для подолання цієї проблеми запропоновано щорічно враховувати середньострокові пріоритети при формуванні замовлень за рахунок коштів державного бюджету та розробленні державних цільових програм на відповідний рік, як це передбачено Законом України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”.

Ключові слова: фінансова підтримка, бюджетне фінансування, інноваційна діяльність, пріоритетні напрями, середньострокові пріоритети, проблеми.

ВСТУП

Інноваційна модель розвитку економіки України забезпечується через державну підтримку пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, спрямованих на посилення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг і збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних і світових науково-технічних досягнень [1]. Це є одним із важливих завдань державної інноваційної політики, основна мета якої — створення умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій [2].

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Основою реалізації державної інноваційної політики є моніторинг стану інноваційної діяльності, зокрема, реалізації пріоритетних напрямів, які поділяються на стратегічні (до 10 років) та середньострокові (до п'яти років). Важливою

є оцінка результатів реалізації середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня, виявлення основних проблем і шляхів їх розв'язання. Адже на основі стратегічних пріоритетів і середньострокових пріоритетів загальнодержавного рівня визначаються та/або коригуються галузеві та регіональні середньострокові пріоритети [1].

Мета дослідження — оцінити стан реалізації середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня в Україні, виявити основні проблеми та шляхи їх розв'язання для можливого використання результатів дослідження при визначенні та коригуванні пріоритетних напрямів інноваційної діяльності.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАНИХ ПУБЛІКАЦІЙ

Тема інноваційної діяльності досліджується багатьма зарубіжними та вітчизняними науковцями, серед яких: П. Кріскуоло, К. Лаурсен [3], Н. Корокер [4], К. Камбіні, Ф. Кавіолі [5], Д. Гальяно, С. Надель [6], К. Щегельський, В. Грабовський [7] М. Коломбо [8], В.С. Шовкалюк, Д.Ю. Чайка, [9] Є.В. Руденко, В.В. Кунець,

І.Є. Седюк, М.С. Мандигра [10], І.Ю.Єгоров [11], Ю.А Даниленко [12], Т.К. Кваша [13], Л.В. Рожкова [14], Т.В. Полозова [15].

У роботах зарубіжних авторів висвітлено питання стратегій дослідження інноваційного розвитку [3], інноваційної діяльності у сферах: захисту навколишнього середовища [4]; енергетики [5]; промисловості [6], послуг [7]; інноваційної продукції [8]. У роботах вітчизняних авторів розглянуто: стан, проблеми і перспективи розвитку інноваційної діяльності [9]; пріоритети аграрної біотехнології [10]; правового забезпечення інноваційної діяльності [11]; класифікації інновацій та інноваційного процесу [12]; реалізації інноваційних пріоритетів регіонального та галузевого рівнів [13; 14]; інноваційної діяльності підприємства [15].

При цьому питання державної фінансової підтримки пріоритетних напрямів загальнодержавного рівня, визначених на 2017–2021 рр., в Україні досліджено вперше.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Дослідження державної фінансової підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності здійснено відповідно до Закону України “Про інноваційну діяльність” [1], Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, яким визначено сім стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності [2]; постанови КМУ від 28.12.2016 р. № 1056, якою затверджено 41 середньостроковий пріоритетний напрям інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017–2021 рр. та запроваджено проведення моніторингу їх реалізації

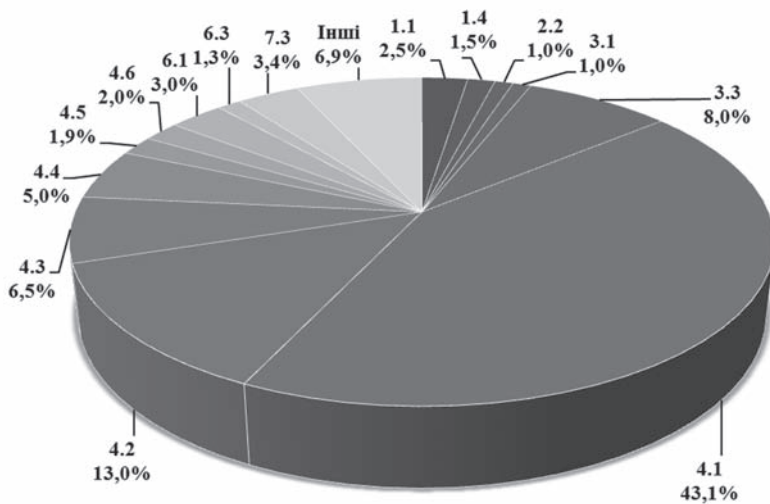

Рис. 1. Топ-14 середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності у 2017 р. *

* **Примітка:** Середньострокові пріоритети інноваційної діяльності загальнодержавного рівня затверджені постановою КМУ від 28.12.2016 № 1056.

головними розпорядниками бюджетних коштів [16].

За даними головних розпорядників (Міністерство освіти і науки України, Міністерство екології та природних ресурсів України і Національна академія аграрних наук України) загальний обсяг бюджетного фінансування стратегічних пріоритетів у 2017 р. становив 259129,71 тис. грн, що на 33,2% більше порівняно з 2016 р. Загальний обсяг бюджетного фінансування середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня (далі — середньострокові пріоритети) становить 197261,62 тис. грн, або 76,1% від загального обсягу фінансування стратегічних пріоритетів та на 31,7% більше порівняно з 2016 р. При цьому частка фінансування у загальних обсягах стратегічних пріоритетів знизилася на 0,9 в. п. (у 2016 р. — 77%).

У 2017 р. фінансувалося 34 або 82,9% із затверджених урядом на 2017–2021 рр. середньострокових пріоритетів за всіма сімома стратегічними пріоритетами. У 2016 р. частка профінансованих середньострокових пріоритетів становила 71,7% (від затверджених на 2012–2016 рр.).

У 2017 р. із Державного бюджету України видатки на середньострокові пріоритети здійснено за рахунок загального (0,7%) та спеціального (99,3%) фондів, у 2016 р. — лише за рахунок спеціального фонду. Частка обсягу фінансування середньострокових пріоритетів у номінальному (абсолютному) ВВП у 2017 р. становила 0,0066%, у 2016 р. — 0,0063%, тобто у 2017 р. відбулося зростання обсягів бюджетного фінансування середньострокових пріоритетів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня.

Загалом із 34 профінансованих у 2017 р. середньострокових пріоритетів переважні обсяги фінансування (183648,84 тис. грн, або 93,1%) спрямовано на 14 середньострокових пріоритетів за шістьма (крім 5 — сфера медицини) стратегічними пріоритетами, з яких 148867,7 тис. грн, або 76,7% — на шість середньострокових пріоритетів за 4 стратегічним напрямом (АПК) (**рис. 1**).

Більш детальний аналіз фінансування середньострокових пріоритетів за кожним стратегічним наведено нижче.

За стратегічним пріоритетним напрямом 1 “Освоєння нових технологій транспортування енергії,

впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії” затверджено сім середньострокових загальнодержавних пріоритетів такими, як на 2012–2016 рр. У 2017 р. фінансувалися шість (у 2016 р. — п’ять) пріоритетів, на які виділено 9657,75 тис. грн, або 63,5% від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 94,3% порівняно з 2016 р. і з часткою 4,9% (у 2016 р. — 6,9%) у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2017 р. Переважна частина коштів (83%) спрямована за двома середньостроковими пріоритетами 1.1 “Освоєння нових технологій удосконалення енергетичних мереж та обладнання з урахуванням намірів їх гармонізації з енергетичною системою країн ЄС” (4985,10 тис. грн — найбільші обсяги фінансування) та 1.4 “Освоєння нових технологій будівництва енергоефективних житлових та комунально-побутових будівель і приміщень” (3031,45 тис. грн). Найменше (2,1%) профінансовано три середньострокові пріоритети: 1.3 “Освоєння нових технологій отримання альтернативних видів палива”; 1.6 “Освоєння нових технологій енергоефективного спалювання різних видів палива”; 1.7 “Освоєння нових технологій використання теплових насосів”. Не фінансувався (як і у 2016 р.) середньостроковий пріоритет 1.2 “Освоєння нових технологій створення енергогенеруючих потужностей на основі когенераційних установок” (рис. 2).

За видами інноваційної діяльності у 2017 р. кошти спрямовано переважно на НДДКР. Фінансування середньострокових пріоритетів здійснено одним розпорядником — МОН.

За стратегічним напрямом 2 “Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки” затверджено чотири середньострокові пріоритети, які зазнали змін порівняно із затвердженими на 2012–2016 рр. У 2017 р. усі середньострокові пріоритети фінансувалися в обсягах 4924,22 тис. грн, або 42,1% (у 2016 р. — 86,2%) від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 91,1% порівняно з 2016 р. і з часткою 2,5% (у 2016 р. — 3,6%) у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2017 р. Переважну частину коштів (72%) виділено на два середньострокові пріоритети: 2.2. “Розвиток транспортної логістики, розроблення та впровадження інтелектуальних та цифрових систем” (1958,22 тис. грн — найбільші видатки) та 2.3. “Створення нових поколінь техніки і технологій в авіа-, судно- та ракетно-космічній галузі” (1587,90 тис. грн). Найменше коштів використано за середньостроковим пріо-

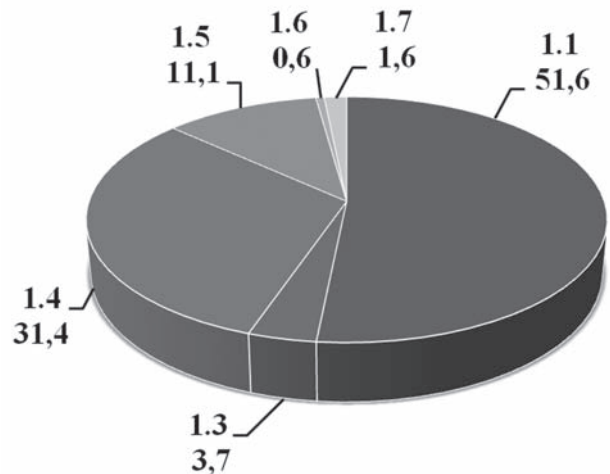

Рис. 2. Розподіл фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії” у 2017 р., %

ритетом 2.1. “Розроблення агрегатів і систем нового покоління для швидкісного та високошвидкісного залізничного транспорту” (рис. 3).

За видами інноваційної діяльності кошти спрямовано на “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (3,5%) та переважна частка (96,5%) — на проведення НДДКР. Бюджетне фінансування середньострокових пріоритетів здійснено у незначних обсягах із

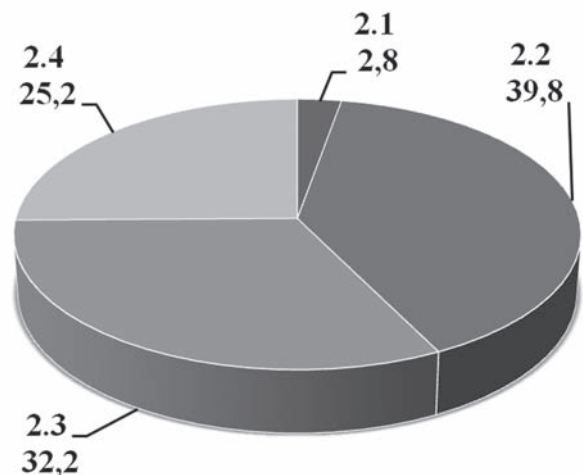

Рис. 3. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки” у 2017 р., %

загального фонду (2,7% на середньостроковий пріоритет 2.2) та зі спеціального фонду (97,3%) одним розпорядником — МОН.

За стратегічним пріоритетом 3 “Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій” затверджено вісім середньострокових пріоритетів, які порівняно із затвердженими на 2012–2016 рр. осучаснені за тематикою, при цьому їх кількість не змінилася. У 2017 р. фінансувалися всі (у 2016 р. — також усі) середньострокові пріоритети з обсягами 22719,85 тис. грн або 63,2% від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 187,3% порівняно з 2016 р. і з часткою 11,5% у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2017 р. (на 3,4 в. п. більше порівняно з 2016 р.).

У 2017 р. переважну частину коштів (15757,97 тис. грн, або 69,4%) виділено на один середньостроковий пріоритет — 3.3 “Промислове освоєння нових технологій отримання, оброблення і з’єднання конструкційних, функціональних та інструментальних матеріалів”. Незначні обсяги фінансування (5,5%) майже рівними частками спрямовано за двома середньостроковими пріоритетами: 3.4 “Створення індустрії нанотехнологій, наноматеріалів та виробництво продукції з них” та 3.6 “Створення нових матеріалів із застосуванням хімічних технологій”. Найменший обсяг коштів виділено на напрям 3.8 “Створення матеріалів та технологій для 3D-прототипування (рис. 4).

За видами інноваційної діяльності у 2017 р. кошти спрямовано на “придбання машин, об-

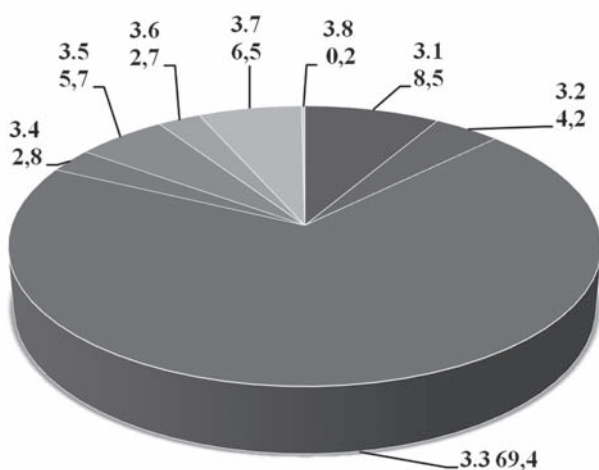

Рис. 4. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій” у 2017 р., %

ладнання та програмного забезпечення” (1,1% майже в однакових обсягах за напрямками 3.1 та 3.5) та майже всі кошти (98,9%) — на НДДКР за всіма середньостроковими пріоритетами. Фінансування середньострокових пріоритетів здійснено зі спеціального фонду одним розпорядником коштів — МОН.

За стратегічним напрямом 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу” затверджено сім середньострокових пріоритетів, що всі фінансувалися у 2017 р., як і всі вісім середньострокових пріоритетів, затверджених на 2012-2016 рр. Затвержені на 2017-2021 рр. середньострокові пріоритети оптимізовано за тематикою та кількістю, і їх реалізація у 2017 р. порівнюється з 2016 р. за загальним обсягом фінансування.

У 2017 р. обсяг фінансування середньострокових пріоритетів становив 142123,90 тис. грн, або 93,9% (у 2016 р. — 96,6%) від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 127,4% порівняно з 2016 р. Частка обсягу фінансування середньострокових пріоритетів стратегічного напрямку в загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2017 р. традиційно є найбільшою (72,1%), при цьому вона на 2,4 в. п. зменшилася порівняно з 2016 р.

Переважну частину коштів (77,8%) спрямовано за двома середньостроковими пріоритетами: 4.1 “Розроблення та впровадження технологій виробництва, збереження і переробки високоякісної рослинницької продукції” — найбільша частка фінансування як серед середньострокових пріоритетів стратегічного напрямку (59,8%), так і серед усіх середньострокових пріоритетів (43,1%); та 4.2 “Розроблення та впровадження технологій адаптивного ґрунтоохоронного землеробства”. Найменше коштів (1256,20 тис. грн) спрямовано за напрямом 4.7 “Розроблення та впровадження технологій виробництва діагностикумів захворювань рослин” (рис. 5).

За видами інноваційної діяльності у 2017 р. кошти спрямовано на “маркетинг, рекламу” (12,8% — за всіма середньостроковими пріоритетами) та НДДКР (87,2%) — також за всіма пріоритетами. Бюджетне фінансування середньострокових пріоритетів здійснено зі спеціального фонду двома розпорядниками коштів: МОН (1%) — за всіма середньостроковими пріоритетами (крім 4.6), та НААН (99%) за всіма середньостроковими пріоритетами.

За стратегічним пріоритетом 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики” затверджено два середньострокових пріоритети, з яких у 2017 р. профінансовано лише 5.2 “Розроблення нових

методів діагностики, лікування та профілактики найбільш поширених захворювань людини” (1208,20 тис. грн), що становить 24,8% в обсягах фінансування стратегічного пріоритету та 42% порівняно з 2016 р. і з найменшою часткою (0,6%) у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2017 р. За видами інноваційної діяльності всі кошти виділено зі спеціального фонду на НДДКР одним розпорядником — МОН.

За стратегічним пріоритетом 6 “Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища” затверджено п’ять середньострокових пріоритетів, що залишилися без змін порівняно з визначеними на 2012–2016 рр. та які всі фінансувалися у 2017 р. (у 2016 р. — чотири).

У 2017 р. обсяг фінансування середньострокових пріоритетів становив 9746,20 тис. грн, або 33,4% (у 2016 р. — 24,8%) від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 165,6% порівняно з 2016 р. Частка обсягу фінансування середньострокових пріоритетів стратегічного напрямку в загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2017 р. становить 4,9% і збільшилася на 1,0 в. п. порівняно з 2016 р.

Переважну частину коштів (8602,5 тис. грн, або 88,2%) у 2017 р. спрямовано за двома середньостроковими пріоритетами: 6.1 “Застосування технологій раціонального надроду та землекористування” (найбільша частка) та 6.3 “Застосування технологій замкненого циклу, технологій очищення, переробки та утилізації промислових і побутових відходів” (рис. 6). Слід зазначити, що у 2016 р. напрям 6.3 був найменш профінансованим (113,02 тис. грн, або 1,9%). Отже, у 2017 р. відбулося суттєве покращення (збільшення обсягів фінансування у 25,6 рази порівняно з 2016 р.) реалізації вкрай необхідних та актуальних технологій очищення, переробки та утилізації промислових і побутових відходів, визначених за цим напрямом.

За видами інноваційної діяльності у 2017 р. кошти спрямовано на “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (2,8%) та майже всі (97,2%) — на НДДКР за всіма середньостроковими пріоритетами. Фінансування середньострокових пріоритетів здійснено із загального фонду (6,2%) за середньостроковими пріоритетами 6.2 (2,2%) і 6.3 (4,0%) та спеціального фонду (93,8%) — за всіма середньостроковими пріоритетами одним розпорядником коштів — МОН.

За стратегічним пріоритетом 7 “Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних тех-

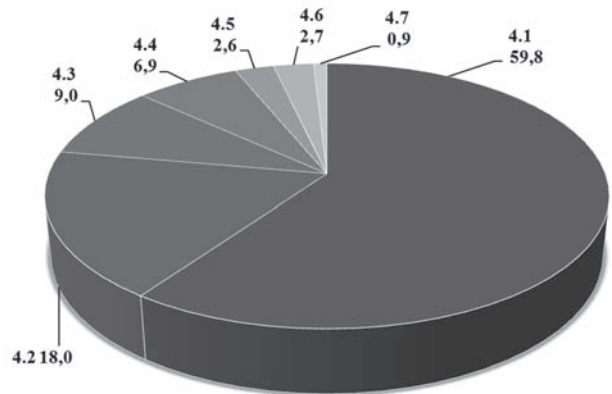

Рис. 5. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу” у 2017 р., %

нологій, робототехніки” затверджено вісім середньострокових пріоритетів, з яких у 2017 р. фінансувалося три. Середньострокові пріоритети, затверджені на 2017-2021 рр. порівняно із затвердженими на 2012-2016 рр., зазнали змін за тематикою, при цьому їх кількість не змінилася, тому порівняння здійснено за обсягами їх фінансування та частками.

У 2017 р. обсяг фінансування середньострокових пріоритетів становив 6881,20 тис. грн, або 64% (у 2016 р. — 21,3%) від обсягу фінансування стратегічного пріоритету зі стрімким зростанням (у 4,3 рази) порівняно з 2016 р., що перемістило пріоритет на п’яту позицію за часткою (3,5%) у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів порівняно

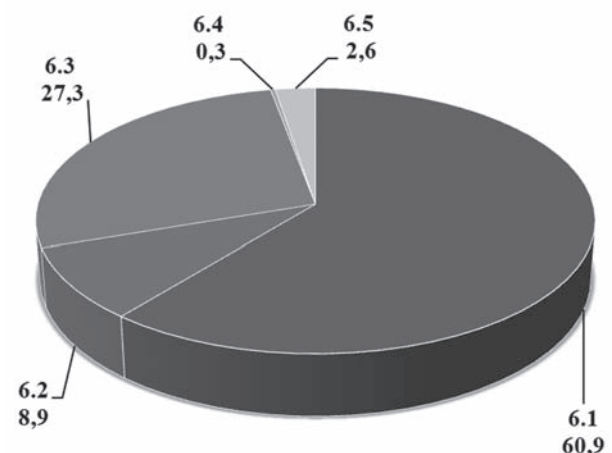

Рис. 6. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища” у 2017 р., %

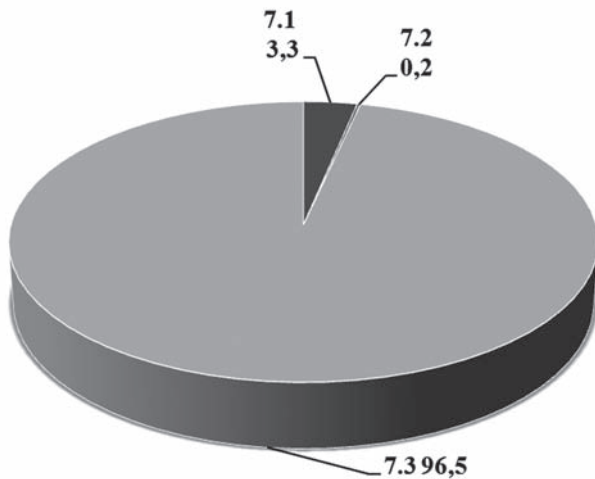

Рис. 7. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки” у 2017 р., %

із останньою у 2016 р. (1,1%). Майже всі кошти спрямовано на середньостроковий пріоритет 7.3 “Впровадження новітніх технологій захисту інформації у телекомунікаційних та інформаційних системах різного призначення”, найменше — на середньостроковий пріоритет 7.2. “Розвиток систем інтелектуального моделювання для розв’язання задач у галузях економіки; обороноздатності держави; управління складними об’єктами в екології, біології та медицині; освіті; робототехніки та складних техногенних систем” (рис. 7).

Не здійснювалося у 2017 р. фінансування п’ятьох середньострокових пріоритетів: 7.4. “Розвиток технологій довгострокового зберігання інформації та управління “великими даними” (big data); 7.5. “Розробка та стандартизація технологій зв’язку п’ятого покоління — 5G-технологій”; 7.6. “Розвиток та впровадження систем Інтернету речей”; 7.7. “Освоєння технологій квантових обчислень”; 7.8 “Розвиток та впровадження систем штучного інтелекту”.

За видами інноваційної діяльності у 2017 р. кошти спрямовано на “придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (7,2% за напрямом 7.3) та майже всі кошти (92,8%) — на НДДКР за всіма трьома профінансованими середньостроковими пріоритетами. Фінансування здійснено зі спеціального фонду одним розпорядником — МОН.

Результати проведеного УкрІНТЕІ моніторингу реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності використано МОН при підготовці відповідних щорічних матеріалів щодо стану інноваційної діяльності та подано Кабінету

Міністрів України для прийняття відповідних рішень.

ВИСНОВКИ

У 2017 р. із 41 затвердженого урядом на 2017–2021 рр. середньострокового пріоритету фінансувалося 82,9% (у 2016 р. — 71,7%) за всіма сімома стратегічними пріоритетами, що становить 197261,62 тис. грн, або 76,1% в обсягах фінансування стратегічних пріоритетів і 131,7% порівняно з 2016 р. Найбільше коштів виділено на середньострокові пріоритети за стратегічним пріоритетом 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу” (72,1%), найменше — за пріоритетом 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики” (0,6%). У 2017 р. порівняно з 2016 р. відбулося збільшення обсягів фінансування середньострокових пріоритетів за чотирма стратегічними: третім (нові речовини та матеріали — 187,3%), четвертим (АПК — 127,4%), шостим (охорона природного середовища — 165,6%) та сьомим (сфера ІКТ — у 4,3 разу), що свідчить про активізацію інноваційної діяльності у цих сферах. Загалом із 34 профінансованих середньострокових пріоритетів переважні обсяги фінансування (93,1%) спрямовано на 14 пріоритетів. Не фінансувалося сім середньострокових пріоритетів за трьома стратегічними пріоритетами: першим (сфера енергетики — 1); п’ятим (сфера медицини — 1) та сьомим (сфера ІКТ — 5).

Видатки на середньострокові пріоритети здійснено за рахунок загального (0,7%) та спеціального (99,3%) фондів трьома розпорядниками коштів: МОН, Мінприроди та НААН, у 2016 р. — лише за рахунок спеціального фонду. Частка фінансування середньострокових пріоритетів у номінальному (абсолютному) ВВП у 2017 р. становила 0,0066%, у 2016 р. — 0,0063%, тобто у 2017 р. відбулося зростання обсягів бюджетного фінансування середньострокових пріоритетів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня.

Основна проблема фінансової підтримки — недостатнє використання шляхів реалізації середньострокових пріоритетів, зокрема, державного замовлення, окремих інноваційних проєктів і державних цільових програм, тобто, фінансування пріоритетів із загального фонду держбюджету, частка якого незначна.

Для подолання цієї проблеми потрібно щорічно враховувати середньострокові пріоритети при формуванні і реалізації замовлень за рахунок коштів державного бюджету та розроблені державних цільових програм на відповідний

рік, як це передбачено Законом України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
2. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.08.2002 № 40-IV / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
3. *Criscuolo Paola* Winning combinations: search strategies and innovativeness in the UK. / Paola Criscuolo, Keld Laursen, Toke Reichstein [electronic resource]. — Access: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=2&doc=15.
4. *Corrocher Nicoletta* How do firms capture value from environmental innovations? An empirical analysis on European SMEs [electronic resource] / Nicoletta Corrocher, Ilaria Solito // Industry and innovation. DRUID Summer Conference. LUISS, Rome, Italy. — Access: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=3&doc=21.
5. *Cambini Carlo* Innovation and market regulation: evidence from the European electricity industry [electronic resource] / Carlo Cambini, Federico Caviggioli, Giuseppe Scellato // Industry and innovation. — Access: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=4&doc=33.
6. *Galliano Danielle* Firms' Eco-innovation Intensity and Sectoral System of Innovation: The Case of French Industry [electronic resource] / Danielle Galliano, Simon Nadel // Industry and innovation. — Access: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=6&doc=57.
7. *Szczygielski Krzysztof* Innovation and the growth of service companies: the variety of firm activities and industry effects [electronic resource] / Krzysztof Szczygielski, Wojciech Grabowski, Richard Woodward // Industry and innovation [electronic resource]. — Access: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=3&doc=26.
8. *Massimo Colombo G.* How high-tech entrepreneurial ventures cope with the global crisis: changes in product innovation and internationalization strategies [electronic resource] / Massimo Colombo G., Evila Piva, Anita Quas // Industry and innovation — Access: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=4&doc=39.
9. *Шовкалюк В.С.* Інноваційна діяльність в Україні: стан, проблеми, перспективи нормативно-правового регулювання [Електронний ресурс] / В.С. Шовкалюк, Д.Ю. Чайка // Наука, технології, інновації. — 2017. — № 1 (1). — С. 62–67. — Ре-

жим доступу: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2017/08/2017-1_stat8_UA.pdf.

10. *Руденко Є.В.* Пріоритети розвитку аграрної біотехнології / Є.В. Руденко, В.В. Кунець, І.Є. Седюк, М.С. Мандигра, Г.П. Воловик [Електронний ресурс] // Вісник аграрної науки. — 2017. — Режим доступу: http://agrovisnyk.com/archive_ua_2017_12_01.html.
11. *Єгоров І.Ю.* Заходи з підтримки інновацій в Україні: деякі законодавчі та організаційні аспекти [Електронний ресурс] / І.Ю. Єгоров // Наука, технології, інновації. — 2017. — № 4 (4). — С. 62–70. — Режим доступу: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2018/02/2017-4_stat7_UA.pdf.
12. *Даниленко Ю.А.* Характеристики та класифікації інновацій та інноваційного процесу [Електронний ресурс] / Ю.А. Даниленко // Наука та інновації. — 2018. — № 14 (3) — С. 15–30. — Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/scin14.03.015>.
13. *Кваша Т.К.* Роль нормативно-правового забезпечення у формуванні та реалізації регіональних інноваційних пріоритетів [Електронний ресурс] / Т.К. Кваша, О.Ф. Паладченко, І.В. Молчанова // Наука, технології, інновації. — 2017. — № 2 (2). — С. 10–16. — Режим доступу: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2017/07/2017-2_stat2_UA.pdf.
14. *Рожкова Л.В.* Державна підтримка розвитку інновацій на галузевому рівні / Л.В. Рожкова // Наука, технології, інновації. — 2017 — № 4 (4). — С. 46–52. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2018/02/2017-4_stat5_UA.pdf.
15. *Полозова Т.В.* Інноваційна діяльність підприємства та економічна сутність інноваційного процесу [Електронний ресурс] / Т.В. Полозова, Д.Ю. Кривцун // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. — 2015. — Режим доступу: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/12-2015/26.pdf>.
16. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017–2021 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1056 / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2016-%D0%BF>.

REFERENCES

1. *Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 08.09.2011 no. 3715-VI. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy* [On Priority Areas of Innovation Activity in Ukraine. Law of Ukraine 09/08/2011 no. 3715-VI / Legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
2. *Pro innovatsiinu diialnist v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 no. 40-IV / Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy* [About innovation activity in Ukraine. Law of Ukraine of 04.07.2002 no. 40-IV. Legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
3. *Criscuolo, Paola, Laursen, Keld, Reichstein, Toke.* Winning combinations: search strategies and innovativeness in the UK. Available at: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=2&doc=15.
4. *Corrocher, Nicoletta, Solito, Ilaria.* How do firms capture value from environmental innovations? An

- empirical analysis on European SMEs. Industry and innovation. DRUID Summer Conference. LUISS, Rome, Italy. Available at: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=3&doc=21.
5. Cambini, Carlo, Caviggioli, Federico, Scellato, Giuseppe. Innovation and market regulation: evidence from the European electricity industry. Industry and innovation. Available at: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=4&doc=33.
 6. Galliano, Danielle, Nadel, Simon. Firms Eco-innovation Intensity and Sectoral System of Innovation: The Case of French Industry. Industry and innovation. Available at: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=6&doc=57.
 7. Szczygielski, Krzysztof, Grabowski, Wojciech, Woodward, Richard. Innovation and the growth of service companies: the variety of firm activities and industry effects. Industry and innovation. Available at: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=3&doc=26.
 8. Colombo, Massimo G., Piva, Evila, Quas, Anita. How high-tech entrepreneurial ventures cope with the global crisis: changes in product innovation and internationalization strategies. Industry and innovation. Available at: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=9&SID=D62ISYGFuiSCJlqDgZz&page=4&doc=39.
 9. Shovkaliuk V.S., Chaika D.Iu. (2017) *Innovatsiina diialnist v Ukraini: stan, problemy, perspektivyv normatyvno-pravovoho rehuliuвання* [Innovative activity in Ukraine: state, problems, prospects of regulatory regulation]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii* [Science, technologies, innovations], no. 1 (1), pp. 62–67. Available at: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2017/08/2017-1_stat8_UA.pdf.
 10. Rudenko Ye.V., Kunets V.V., Sediuk I.Ie., Mandyhra M.S., Volovyk H.P. (2017) *Priorytety rozvytku ahrarnoi biotekhnolohii* [Priorities for the development of agrarian biotechnology]. *Visnyk ahrarnoi nauky* [Bulletin of agrarian science]. Available at: http://agrovisnyk.com/archive_ua_2017_12_01.html.
 11. Yehorov I.Iu. (2017) *Zakhody z pidtrymky innovatsii v Ukraini: deiaki zakonodavchi ta orhani-zatsiini aspekty* [Measures to support innovation in Ukraine: some legislative and organizational aspects]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii* [Science, technologies, innovations], no. 4 (4), pp. 62–70. Available at: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2018/02/2017-4_stat7_UA.pdf.
 12. Danylenko Yu.A. (2018) *Kharakterystyky ta klasyfikatsii innovatsii ta innovatsiinoho protsesu* [Characteristics and Classifications of Innovation and Innovation Process]. *Nauka ta innovatsii* [Science and Innovation], no. 14 (3), pp. 15–30. Available at: <https://doi.org/10.15407/scin14.03.015>.
 13. Kvasha T.K., Paladchenko O.F., Molchanova I.V. (2017) *Rol normatyvno-pravovoho zabezpechennia u formuvanni ta realizatsii rehionalnykh innovatsiinykh priorytetiv* [The role of legal and regulatory support in the formation and implementation of regional innovation priorities]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii* [Science, technologies, innovations], no. 2 (2), pp. 10–16. Available at: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2017/07/2017-2_stat2_UA.pdf.
 14. Rozhkova L.V. (2017) *Derzhavna pidtrymka rozvytku innovatsii na haluzevomu rivni* [State support for the development of innovations at the branch level]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii* [Science, technologies, innovations], no. 4 (4), pp. 46–52. Available at: http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2018/02/2017-4_stat5_UA.pdf.
 15. Polozova T.V., Kryvtsun D.Iu. (2015) *Innovatsiina diialnist pidpriemstva ta ekonomichna sutnist innovatsiinoho protsesu* [Innovative activity of the enterprise and the economic essence of the innovation process]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnogo humanitarnoho universytetu* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University]. Available at: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/12-2015/26.pdf>.
 16. *Deiaki pytannia vyznachennia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti zahalnodержавного rivnia na 2017–2021 roky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 hrudnia 2016 r. no. 1056 / Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy* [Some issues of definition of medium-term priority directions of innovation activity of the national level for 2017–2021: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 28, 2016 no. 1056 / Legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/294-2012-%D0%BF>.

T.K. Kvasha, head of department, O.F. Paladchenko, head of sector, I.V. Molchanova, Senior Research

INNOVATIVE PRIORITIES: IMPLEMENTATION, PROBLEMS AND THEIR SOLUTIONS

Abstract. The article is devoted to the study of how budget funds manager's implemented medium-term priority directions of innovation activity at the national level in Ukraine. The main problems and ways to solve them for the possible use of the results of the study in identifying and adjusting priority areas of innovation are identified. The results of the study indicate that in 2017 out of 41 approved for 2017–2021 medium-term priorities were financed 82.9% (in 2016 – 71.7%) for all strategic priorities. Most of the budget funds were allocated for medium-term priorities for strategic priority 4 “Technological renewal and development of the agro-industrial complex” (72.1%), least of all for priority 5 “Introduction of new technologies and equipment for high-quality medical care, treatment, pharmaceuticals” (0.6%). In 2017 compared to 2016, there was an increase in the financing of medium-term priorities in four strategic areas: new substances and materials – 187.3%, AIC – 127.4%, environmental protection – 165.6%, and the ICT sector – in 4.3% times, which indicates the intensification of innovation in these areas. Expenditures on medium-term priorities were made at the expense of the total (0.7%) and special (99.3%) funds by three budget managers: Ministry of Education and Science, Ministry of Natural Resources and the National Academy of Agrarian Sciences, and in 2016 only at the expense of a special fund. It is revealed that the main problem of financial support for medium-term priorities is the insufficient use of government orders, innovative

projects and government targeted programs. To overcome this problem, it was proposed to annually take into account medium-term priorities when placing orders at the expense of the state budget and developing state target programs for the relevant year, as provided for by the Law of Ukraine "On Priority Areas of Innovation Activities in Ukraine".

Keywords: financial support, budget financing, innovation activity, priority directions, medium-term priorities, problems.

Т.К. Кваша, завед. сектором, **Е.Ф. Паладченко**, завсектором, **И.В. Молчанова**, с.н.с.

ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ: РЕАЛІЗАЦІЯ, ПРОБЛЕМИ І ПУТІ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Резюме. Стаття присвячена дослідженню того, як розпорядителі бюджетних коштів реалізовували середньосрочні пріоритетні напрoвлення інноваційної діяльності загальнодержавного рівня в Україні. Виявлені основні проблеми і шляхи їх розв'язання для можливого використання результатів дослідження при визначенні і коректуванні пріоритетних напрoвленнь інноваційної діяльності. Приведені результати дослідження, свідечуючі про те, що в 2017 г. з 41 затвердженого на 2017–2021 гг. середньосрочного пріоритету фінансувалося 82,9% (в 2016 — 71,7%) по всім стратегічним пріоритетам. Більше всього бюджетних коштів виділено на середньосрочні пріоритети по стратегічному пріоритету 4 "Технологічне оновлення і розвиток агропромислового комплексу" (72,1%), менше всього — по пріоритету 5 "Внедрення нових технологій і обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики" (0,6%). В 2017 г. порівняно з 2016 г. сталося збільшення об'ємів фінансування середньосрочних пріоритетів по чотирьох стратегічних: нові речовини і матеріали — 187,3%, АПК — 127,4%, охорона природної середовища — 165,6% і сфера ІКТ — в 4,3% разів, що свідечує про активізацію інноваційної діяльності в цих сферах. Витрати на середньосрочні пріоритети здійснено за рахунок загального (0,7%) і спеціального (99,3%) фондів трьома розпорядителями бюджетних коштів: МОН, Міністерства природи і НААН, а в 2016 г. — тільки за рахунок спеціального фонду. Виявлено, що основною проблемою фінансової підтримки середньосрочних пріоритетів є недостатнє використання державного замовлення, інноваційних проєктів і державних цільових програм. Для подолання цієї проблеми пропонується щорічно враховувати середньосрочні пріоритети при формуванні замовлень за рахунок коштів державного бюджету і розробці державних цільових програм на відповідний рік, як це передбачено Законом України "Про пріоритетні напрoвлення інноваційної діяльності в Україні".

Ключові слова: фінансова підтримка, бюджетне фінансування, інноваційна діяльність, пріоритетні напрoвлення, середньосрочні пріоритети, проблеми.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Кваша Тетяна Костянтинівна — заввідділу, Український інститут науково-технічної експертизи та інформації, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-26; kvasha@uintei.kiev.ua

Паладченко Олена Федорівна — завсектору, УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua

Молчанова Ірина Василівна — с.н.с., УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Kvasha T.K. — head of department, Ukrainian institute of scientific and technical expertise and information, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-26; kvasha@uintei.kiev.ua

Paladchenko O.F. — head of sector, UкрІNTEІ, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua

Molchanova I.V. — Senior Research, UкрІNTEІ, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

ІНФОРМАЦІЯ ОБ АВТОРАХ

Кваша Т.К. — завед. сектором, Український інститут науково-технічної експертизи та інформації, вул. Антоновича, 180, г. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-26; kvasha@uintei.kiev.ua

Паладченко Е.Ф. — завсектором, УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, г. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua

Молчанова І.В. — с.н.с., УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, г. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

